

2023-06-15

TJÄNSTESKRIVELSE

Dnr: KFKS 2023-00193

Motion – Stoppa Östlig förbindelse

Inkom den 20 februari 2023 av Alena Jukic m.fl., (V)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens miljöutskott föreslår kommunstyrelsen att fatta följande beslut.

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att fatta följande beslut.

Kommunfullmäktige beslutar att avslå förslagen i motionen. Huvudskälet till avslaget är att Östlig förbindelse utgör en regionalt angelägen infrastruktur som på längre sikt gynnar stadsutvecklingen samt kommunens och regionens utveckling i stort.

Sammanfattning av ärendet

Motionärerna yrkar att kommunen officiellt uttalar att Östlig förbindelse inte bör byggas och tar initiativ till att riksintresseprecisering upphävs.

Östlig förbindelse är av vikt för Stockholmsregionen i stort då den sammanlänkar regionen över Saltsjö-Mälarsnittet för bil- och kollektivtrafik. Därigenom skapas förutsättningar för att ytterligare binda ihop Stockholms södra och norra regionhalvor. Vidare bidrar Östlig förbindelse till en ökad robusthet och minskad sårbarhet i befintligt trafiksystem. En förbättrad sammankoppling av regionhalvorna skapar goda förutsättningar för en tillgänglig, breddad och dynamisk arbetsmarknad och möjlighet att förstärka företagens utveckling. Östlig förbindelse i kombination med tunnelbana till Nacka bidrar till ökad tillgänglighet till och från kommunen, vilket i sin tur möjliggör fler bostäder och arbetsplatser i Nacka.

Koldioxidutsläppen behöver dock minska för att nå klimatmålen. Utbyggnad av väginfrastruktur ökar bilanvändning och därmed koldioxidutsläppen. För att hålla nere utsläppsnivåerna är det angeläget att Östlig förbindelse förses med effektiva och konkurrenskraftiga kollektivtrafiklösningar, samt att utbyggnaden sker på ett sätt och med metoder som minskar klimatpåverkan. Det utpekade riksintresset

för Östlig förbindelse försvårar bostadsbyggandet i Sickla och skapar osäkerhet kring stadsutvecklingen i det området.

Sammantaget bedömer enheten för strategisk stadsutveckling att kommunen fortsatt bör föra dialog om avvägningarna mellan stadsutveckling och påverkan på riksintresset med länsstyrelsen och Trafikverket. Vidare bör kommunen verka för att Östlig förbindelse färdigprojekteras och byggs, vilket på längre sikt gynnar stadsutvecklingen samt kommunens och regionens utveckling i stort.

Förslagen i motionen

Vänsterpartiet yrkar i motionen:

- att Nacka kommun officiellt uttalar att Östlig förbindelse inte bör byggas
- att Nacka kommun tar initiativ till att det reservat som följer av Trafikverkets riksintresseprecisering upphävs

Enhetens utredning och bedömning

Enheten för strategisk stadsutvecklings utredning och bedömning av förslagen i motionen följer nedan.

Östlig förbindelse är av vikt för Stockholmsregionen i stort då den sammanlänkar regionen över Saltsjö-Mälarsnittet för bil- och kollektivtrafik. Därigenom skapas förutsättningar för att ytterligare binda ihop Stockholms södra och norra regionhalvor. Tillsammans med Norra länken, Södra länken och Essingeleden bildar Östlig förbindelse en ringled runt Stockholms innerstad. Östlig förbindelse sammankopplar regionen och dess kärnor för att öka möjligheten till arbetspendling och för att avlasta citykärnan. Betydelsen av detta framgår av den regionala utvecklingsplanen, RUF5 2050. Satsningar på Förbifart Stockholm och Tvärförbindelse Södertörn tillsammans med Norrortsleden är också viktiga element för att knyta samman de regionala stadskärnorna med varandra. Utan Östlig förbindelse uteblir dock helheten då det inte finns någon motsvarande östlig sammanlänkning i regionen. Östlig förbindelse innebär att nya resmöjligheter skapas i regionen, med förbättrade restider och tillgänglighet för många människor. Vidare bidrar Östlig förbindelse till en ökad robusthet och minskad sårbarhet i befintligt trafiksystem.

En förbättrad sammankoppling av regionhalvorna skapar goda förutsättningar för en tillgänglig, breddad och dynamisk arbetsmarknad och möjlighet att förstärka företagens utveckling. Befolkningsmässigt bor det ungefär lika många människor norr som söder om den centrala regionkärnan, medan två tredjedelar av arbetsplatserna är koncentrerade till den norra delen. Att utveckla sammankopplingen mellan regionhalvorna genom Östlig förbindelse förstärker

möjligheterna att utveckla de olika regionala stadskärnorna med etablering av företag och verksamheter. Det möjliggör för ökade företagsetableringar och en utvecklad inomregional och storregional arbets- och utbildningspendling mellan delområden och regionala stadskärnor. I förlängningen skapar det också förutsättningar för att stärka de innovativa stråken i regionen med förbättrade förutsättningar för kunskapsförsörjning.

Fortsatt befolkningsökning och ekonomisk tillväxt förutsätter också utbyggnad av vägnätet. Även om Östlig förbindelse är till nytta för hela regionen tenderar särskilt den ökade befolkningens transportbehov i den östra delen av regionen att bli än mer eftersatt om den inte realiserar. Östlig förbindelse i kombination med tunnelbana till Nacka bidrar till ökad tillgänglighet till och från kommunen, vilket i sin tur möjliggör fler bostäder och arbetsplatser i Nacka.

Östlig förbindelse kan också bidra till att förbättra luften i Stockholms innerstad. Koldioxidutsläppen behöver dock minska för att nå klimatmålen. Forskning visar att utbyggnad av väginfrastruktur ökar bilanvändning och därmed koldioxidutsläppen. Enligt Nackas koldioxidbudget står transportsektorn idag för den största delen av kommunens koldioxidutsläpp. För att hålla nere utsläppsnivåerna är det angeläget att Östlig förbindelse förses med effektiva och konkurrenskraftiga kollektivtrafiklösningar. För att ytterligare minska den klimatpåverkan som Östlig förbindelse kan medföra är det viktigt att utbyggnaden sker på ett sätt och med metoder som minskar klimatpåverkan. Det kan exempelvis handla om lokal masshantering och val av byggmaterial.

Under åren 2012 – 2018 hade Trafikverket regeringens uppdrag att genomföra en planläggning för och projektering av Östlig förbindelse. I samband med att Nationell plan för transportinfrastrukturen för perioden 2018 – 2029 beslutades i maj 2018 utgick projektet, och pengarna kopplat till detsamma, vilket resulterade i att Trafikverket avslutade arbetet med planläggning och projektering. Östlig förbindelse är dock utpekad av Trafikverket som riksintresse för kommunikationer. År 2022 preciserades riksintresset i syfte beskriva det mer i detalj. Preciseringen utgör ett underlag för fysisk planering och tillståndsprövning. Den utgör även ett underlag för länsstyrelsen när riksintresset ska bevakas och avvägning göras mellan olika intressen och behov. Ett riksintresse för kommunikationer innebär att det ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra tillkomsten eller nyttjandet av anläggningen.

Riksintresset försvårar bostadsbyggandet i Sickla och skapar osäkerhet kring stadsutvecklingen vilket kan hota Nackas avtal med staten gällande åtaganden om bostadsbyggande i samband med tunnelbaneutbyggnaden. Med en

färdigprojekterad Östlig förbindelse kan skyddsområdena kring riksintresset minskas och inverkan på Nackas stadsbyggnad minimeras.

Sammantaget bedömer enheten för strategisk stadsutveckling att förslagen i motionen bör avslås. Nacka kommun bör fortsatt föra dialog om avvägningarna mellan stadsutveckling och påverkan på riksintresset med länsstyrelsen och Trafikverket. Vidare bör kommunen verka för att Östlig förbindelse färdigprojekteras och byggs, vilket på längre sikt gynnar stadsutvecklingen samt kommunens och regionens utveckling i stort. I mål och budget 2023-2025 framgår också att kommunen ska uppvakta regeringen med begäran om återstart av planering och projektering av en Östlig förbindelse.

Ekonomiska konsekvenser

Förslag till beslut innebär i sig inga direkta ekonomiska konsekvenser för kommunen.

Konsekvenser för barn

Förslag till beslut innebär i sig inga direkta konsekvenser för barn.

Handlingar i ärendet

Bilaga 1. Motion – Stoppa Östlig förbindelse

Ann-Christin Rudström

Enhetschef

Enheten för strategisk stadsutveckling

Roger Björk

Stadsutvecklingsstrateg

Enheten för strategisk stadsutveckling